Dopadl celým tělem do prohlubně a přitiskl se co nejmožněji k zemi. Na tváři ucítil chlad a bodavé doteky kamínků a větviček. Chvěl se a všude cítil studený pot. Skoro se snažil nedýchat. Ostrý pruh světla z věže se blížil. Přeťal jeho úkryt a pokračoval dále, pomalu a slídivě. Vrátí se za třicet pět vteřin. Jeho zrak se na malou chvíli zastavil na pletivu před ním. Ohrazovalo místo, kam mířil. Místo, které znal jen z obrázků záhadných knih. Těch knih, jež musely být rozebrány na jednotlivé stránky a každá stránka byla schována na jiném místě. Ty knihy byly přísně zakázány.
Skokem se ocitl u plotu a v jednom místě u mohutného betonového sloupu pletivo nadzdvihl. Bylo přestřiženo přesně u sloupu, aby z dálky nebyla závada vidět proti světlé zemi. To si připravil před několika dny, když jejich skupina pracovala v tomto ochranném pásmu. Jinak sem nikdo nechodil. Nacpal se pdo vzniklou mezeru. Ucítil tlak na rameni. Kužel světla se vracel. Prudce sebou trhl, ucítil volnost zároveň se zvukem trhané látky. Další skok a byl skryt za bednou s nářadím, které používali při práci. Světlo pokračovalo ve své kyvadlové cestě. Teď měl čas padesát vteřin. Odemkl bednu a vyndal dlouhé lano s kovovým trojzubým hákem, který mu udělal kamarád v dílně. Bylo nutné překonat poslední překážku, čtyři metry vysokou železobetonovou zeď.
Na vrcholku se otočil a vytáhl za sebou lano. Dříve než skočil do tmy, hodil je dolů pod sebe. Dopad byl tvrdý, zvýšen nevědomostí terénu pod sebou. Ale on nemohl přemýšlet o potížích. Tohle byla poslední šance. Šance, jak splnit poslední přání. Dal své slovo, vrátit se nemůže. Už tenkrát v tom ponurém sklepení, kde poprvé uviděl ty podivné knihy a záhadný obrázek. Byly na něm věci, které si nedokázal vysvětlit, i když mu je ti starší vysvětlovali nesčetněkrát.
Chvíli ležel, otřesen dopadem. Z jedné z mnoha kapes podivně flekatého kabátu, který mu dali na cestu, vyndal osvětlovač a pustil slabý paprsek na zem pod sebe. Zatím ho ještě tlumil prsty. Rozsvítí naplno až tam dál.
První, s čím se setkal, byla věc, kterou znal z těch obrázků. Tohle sice bylo veliké, ale on věděl, že když je to malé, tak se tomu říkalo kámen. Začalo pomalu svítat, přidal do kroku. Teď už svítil naplno. Vše ho udivovalo a přivádělo do rozpaků. Podivně měkká hmota pod nohama, ohromné sloupy s drsným povrchem, jichž spousta ležela na zemi v křečovité změti. Znal jejich názvy, ale nic mu neříkaly. Osvětlovač vypnul a strčil zpět do kapsy. Bylo už dobře vidět. Kam jeho oko dohlédlo, všude ten podivný prostor. Cítil, že mu není nepříjemný. Spíš lákavý. Neohraničený! Ne jako ve městě, kde jsou ohraničené rajony, kde bydlel vždy jen určitý omezený počet lidí. Toto prý jsou tisíce rajonů bez hranic. Nedovedl si to představit.
Ohromné sloupoví se rozestoupilo. Stál na pokraji plochy s různorodým povrchem. Marně pro to hledal slovo. Nepřišlo. Nevzpomněl si. Nevzpomněl by si ani na tu věc, kterou má přinést, kdyby mu s sebou nedali obrázek té věci. Riskoval hodně. Víc, než mohl tušit, ale dal slib. Tenkrát u plastikové svíčky slíbil tomu muži s vlhkýma očima a tváří plnou hlubokých brázd, že mu jeho sen splní. Měl toho muže rád, i když byl podivín. Uměl poutavě vyprávět o věcech, které neznal, ale nad kterými žasl. Měl mnoho obrázků a knih schovaných z let, kdy byl ještě kluk, a věci, o kterých vyprávěl zjihlým hlasem, byly ještě dostupné. Dozvěděl se, že později vznikla chráněná místa, rezervace, pro ty neznámé věci. A těch rezervací přibývalo, protože lidé začali vše ničit. Z nutnosti, z neznalosti, ze zášti! Vyráběli z toho oděvy, potraviny, nábytek, zbraně. Pak se vyrojily nemoci. Zlé a záludné. Bylo nutné přejít na výrobu z jiných zdrojů. Lidé se začali bát nemocí, které nikdo neznal a nebylo proti nim obrany. Začaly vznikat organizace v boji proti těmto, pro průmysl nepotřebným prostorům. Objevily se zákazy. Nejprve klidné a přehlížené.

Nakonec tvrdé s těžkými postihy. Zákazy knih, časopisů, vysílacích relací. V konečné agónii bylo zakázáno i chození do těchto prostor pod nejpřísnějšími tresty. Ale už to nebylo nutné, protože strach ze smrti u většiny lidí byl větší než slovo "nesmíš". Postavily se mohutné betonové zdi a drátěné ploty, které zůstaly dodnes. Lidé zapomněli, z čeho vyšli. A přesto prý žili jedinci, kteří nemohli a nechtěli zapomenout. Nebáli se ničeho a překračovali zákazy. Takový byl i ten jeho muž, nejstarší v rajonu. Starý, tajemný, ale s nevysvětlitelnými ohníčky v očích, když vyprávěl nebo bral do roztřesených rukou ty záhadné knihy. A to on nechápal. Tušil, že nemohl.
Zaplašil myšlenky. Přešel rychlým krokem přes tu plochu a zastavil se na okraji dalšího pásu těch divných sloupů. Z kapsy vytáhl kus papíru. Byl na něm obrázek, který mu ti staří, jež se toho večera sešli ve vlhkém sklepení, půjčili. Řekli mu, že je to věc, kterou přinese. Pod obrázkem bylo napsáno SMRKOVÁ ŠIŠKA. Těch doutníků měl přinést co nejvíce. Nemohl si ale vzpomenout, na co. Zase nemohl najít slovo. Podle rady se díval vzhůru, kde by doutníky měly růst.
Lezlo se mu těžce. Drsný povrch mu rozdíral ruce i tvář. Těžce dýchal a svaly se mu začaly chvět. Pak dohmátl k prvnímu výstupku. Výš už to bylo snadné. První utržený kus držel dlouho v ruce. Ohmatával jej, čichal k němu. Vypadlo z toho několik kousků a lenivě se snášely k zemi. Paměť mu opět selhala. Odplivl si a vyndal plastikovou tašku. Rval oběma rukama, tašku v zubech. Když byla plná, zamířil dolů. Na zem dolezl zmožen, s rozedřenýma rukama a tváří. Rány pálily, ale on na to nemyslel. Najednou chtěl být rychle zpět. Mezi lidmi.
Pospíchal tím prostorem, najednou jakoby se strachem. Nevnímal nic okolo sebe. Neznal pocit samoty a ten ho teď děsil. Ke zdi doběhl zadýchán. Tady ho strach přešel. Také si uvědomil, že ten slib splnil. Měl z toho radost. Přes všechna nebezpečí měl dobrý pocit.
V momentě, kdy vrhal do výše lano s hákem, si vzpomněl na to důležité slovo. SEMENO! Ano, semena chtěl donést ten muž. Z nich prý vyroste to hlavní. Vyrostou ty ohromné sloupy. Ze začátku tajně, ale jednou prý přijde doba a zase budou lidé pod nimi odpočívat. Ne v kyslíkových komorách! Začnou si znova vážit toho, z čeho slezli za účelem chůze, lovu, práce a života. Ano, vyroste nový život.
Pevně se uchopil lana a začal šplhat vzhůru.

_____

Jaroslav Ditrich - Sup
1. místo próza nad 23 let
Trapsavec 1988